

Bankacılık Sektörünün Muhasebe Eğitiminden Beklentileri *Expectations of the Banking Sector from Accounting Education*

Orhan ÜNAL

Gazi Üniversitesi

Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu

Bankacılık Bölümü, Ankara, Türkiye

ounal@gazi.edu.tr

Özet

Finansal sistemin doğru bir şekilde işlenmesini sağlayan unsurların başında bankacılık sektörü gelmektedir. Bu özelliğinden dolayı bankacılık sektörünün sorunlarının acilen ve doğru bir şekilde çözülmesi gerekmektedir. Bankacılık sektörünün önemli ihtiyaçlarından birisi de eğitimidir. Bankacılık faaliyetlerinin sorunsuz bir şekilde devam etmesi için çalışanların iyi bir eğitim alması gerekmektedir. Bankacılık sektörü çalışanlarının büyük bir kısmı muhasebe eğitimi almaktadır ve işlerinde yoğunluklu olarak muhasebe bilgisini kullanmaktadırlar. Bu çalışma ile bankacıların muhasebe eğitiminden beklentileri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bankacılara anket yoluyla ulaşılmış ve bankacıların lisans eğitimlerinde aldıkları muhasebe grubu dersleri nitelik ve nicelik yönünden incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: bankacılık sektörü, banka çalışanları, muhasebe eğitimi

Abstract

One of the main elements that enable financial system to perform properly is the banking sector. Therefore, problems arising in the banking sector need to be addressed urgently and accurately. One of the main needs of the banking sector is education. Banking sector employees should have a good education in order for banking activities continue seamlessly. Majority of the banking sector employees go through an accounting education and use their knowledge of accounting at work.

This study aims to determine the expectations of the banking sector employees from accounting education. Employees were reached through a survey and the accounting classes taken during undergraduate education were analyzed in terms of quality and quantity.

Keywords: banking sector, employees in the banking sector, accounting education

Giriş

Dünya ve ülkemiz ekonomisinde bankacılığın tartışılmaz bir yeri vardır. Finansal piyasalarda yaşanan krizler, muhasebe bilgisinin bankacılık sektörü açısından da ne kadar önemli olduğunu göstermiştir. Muhasebe bilgilerinin, bankacılar tarafından etkin şekilde kullanılması, yaşanması muhtemel krizleri engelleyecek ya da etkisini azaltacaktır.

Yaşanan bu krizler, finansal piyasalarda güvenilir ve ihtiyaca uygun muhasebe bilgisinin gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Ülkemizde de muhasebe bilgisinin yoğun olarak kullanıldığı alanlarda muhasebe bilgi ihtiyacının yeterince karşılanması ve buna uygun çözümlerin geliştirilmesi gerekmektedir. Özellikle finansal sistem içinde lokomotif özelliği olan ve hâkim bir konuma sahip bankaların ihtiyaçlarının karşılanması büyük bir önem arz etmektedir.

Bilgi teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte türev ürünler gibi finansal ürünlerin yaygınlaşması ve özellikle sermaye piyasalarının, küresel finansal hareketlerin önemli ve ağırlıklı odağı konumuna gelmesiyle hızlanan para, kredi ve sermaye hareketleri, muhasebe eğitiminin değişmesi gerekliliğini ortaya koymuştur (Öncü ve Aktaş, 2004, s. 1). Bu gelişmelere paralel olarak bankacılık sektörünün ve bankacıların muhasebe bilgisi ihtiyacı ve beklentileri de değişmiştir.

Yapılan bu çalışma ile finansal sistem içinde yer alan bankacıların; muhasebe eğitimi hakkındaki görüşleri ve muhasebe eğitiminden beklentileri ortaya konmaya çalışılacaktır.

Bankacılık Sektörü

Finansal ve ekonomik sistemin en önemli yapı taşlarından birisi olan bankalar, ticari hayatta işletme faaliyetlerinin düzenli bir şekilde yürütülmesinin en önemli unsurudur (Takan ve Boyacıoğlu, s. 1). 17. yüzyılda girişimcilerin para yaratma sistemini keşfetmeleri ile geçen 300 yıl içinde bankacılık sektörü, başka bir sektörde olmadığı kadar gelişmiş ve finansal sistemin ve ekonomilerin vazgeçilmez unsuru haline gelmiştir. Bankacılık sektöründe yaşanan bu gelişme; ekonomik, sosyal ve ticari alanlarda önemli değişimlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır (Arslan ve Hotamışlı, 2007, s. 196). Ayrıca, istihdam, hizmet çeşitliliği ve teknolojik altyapı gibi yapısal konularda hızlı bir gelişme süreci yaşanmıştır (BDDK, 2002).

1990'lı yılların sonlarına doğru Türk bankacılık sektörü; nispi olarak küçük, reel sektörden ziyade kamuyu desteklemekte, mevduatın krediye dönüşümü zayıf olan, risk yönetimi tam olarak yerleşmediği ve küresel sermayenin az ilgi gösterdiği bir sektördü. Ancak banka sahibi olmak isteyen kişi ve gruplarda aranması gereken niteliklerin yetersiz olması ve bankacılık lisansı verme konusundaki zafiyetlerin ortaya çıkması banka sayısının 81'e kadar yükselmesine neden olmuştur. Bu durum, sektörün ekonomiye etkisini ve katkısını artırmıştır. Ancak bankacılık sektöründeki bu şekilde bir hızlı büyüme, verimlilik ve etkinlik kriterlerinin tam olarak uygulanamamasına da neden olmuştur (BDDK-1, 2010). Bu nedenle bankacılık sektöründe yeniden yapılanmaya gidilmiş ve Türk bankacılık sektöründe yapısal dönüşüm sağlanmıştır. 2001 yılında yaşanan kriz sonrasında uygulanan yeniden yapılanma politikaları sayesinde Türk bankacılık sektörü mevcut durumda en istikrarlı sektörlerin başında gelmektedir. Dünyada birçok gelişmiş ülke bankacılığı krizle mücadele ederken, şeffaf

raporlama standartlarının uygulanması, bankalarda operasyonel ve finansal yapılandırmanın sağlanması, denetim ve gözetim sisteminin etkinleştirilmesiyle finansal sistemin sağlam ve istikrarlı bir yapıya sahip olması, küresel krizin Türk ekonomisi ve bankacılığı üzerindeki etkisinin sınırlı kalmasını sağlamıştır (Babacan, 2012, s. 14).

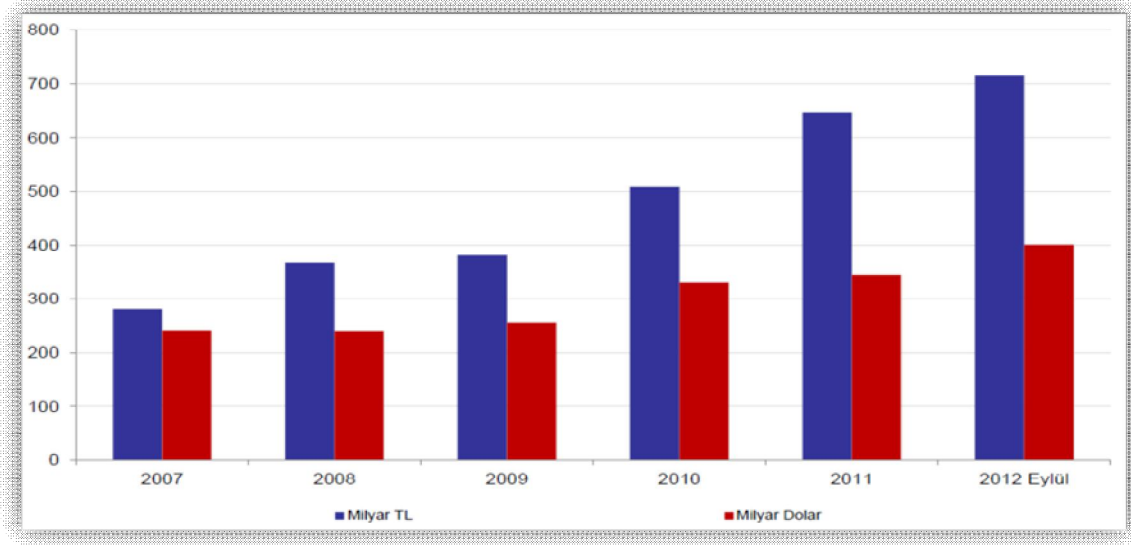
1999 yılında 81 olan banka sayısı, 2000’li yıllarda yaşanan yapısal değişim ve gelişim politikalarıyla önemli bir azalış göstererek 2011 yılında 48’e kadar düşmüştür. 2012 yılında geçen yılın sayısı muhafaza edilmiş ancak Türk bankalarının 2012 yılında Avrupa’da yaşanan banka krizlerinden etkilenmediği için cazibe merkezi haline gelmesi ile 2013 yılında yabancı sermayeli bir bankanın kurulmasıyla banka sayısı 49’a çıkmıştır. AB üyesi ülkeler ile karşılaştırıldığında, Türk bankacılık sektörünün büyüme potansiyelinin daha fazla olduğu görülmektedir. Türkiye’nin AB’ye tam üyeliği durumunda küresel sermayeli bankaların ülkemiz finansal sisteme girişlerinde artış beklenmektedir. Bu artışla birlikte, bankacılık sektöründe etkinlik, rekabet ve kaynak dağılımının olumlu yönde etkilenmesi beklenmektedir. Ayrıca, küresel bankaların ileri teknolojiyi kullanmaları ile uluslararası piyasalara erişimi kolaylaşması gibi olumlu katkılar bir fırsat olarak değerlendirilmektedir (BDDK-2, 2010, s. 15). 2007-2013 (Mart) yılları arasında banka sayıları tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1: Yıllar İtibariyle Türkiye’de Faaliyet Gösteren Banka Sayısı

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mevduat Bankaları	33	32	32	32	31	31	32
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	13	13	13	13	13	13	13
Katılım Bankaları	4	4	4	4	4	4	4
Toplam	50	49	49	49	48	48	49

Kaynak 1:BDDK

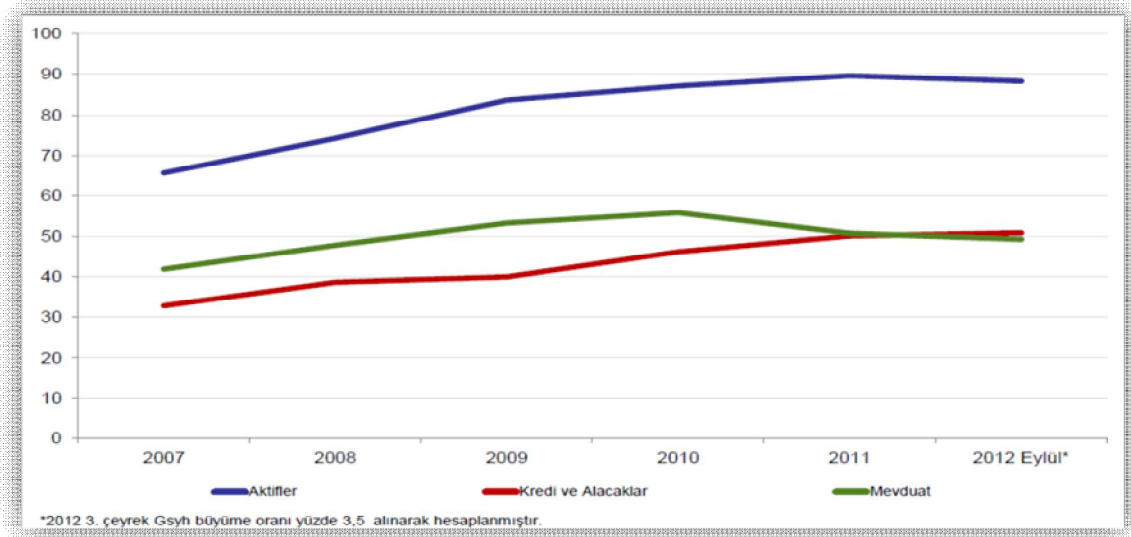
Türk Bankacılık sektörü, finansal sistemin önemli bir unsuru ve tüm ekonomiyi etkileyen büyük bir sektördür. Bankacılık sektörü reel ekonomiye kaynak aktarımı sağlayan önemli bir aktördür (TBB, 2012, ss. 27-28). Grafik 1’de görüldüğü üzere her geçen yıl bankaların piyasaya verdiği kredi ve borçlarının arttığı görülmektedir.

Grafik 1: Bankaların Verdikleri Kredi ve Piyasadan Alacakları

Kaynak 2: BDDK

Bu gelişmelere paralel olarak, Aralık 2012 itibariyle İMKB’de işlem gören tüm hisse senetlerinin toplam piyasa değeri 550 milyar TL olarak gerçekleşmişken sadece finansal kurumların piyasa değeri ise 190 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Finansal kurumlar, gerçekleşen bu tutarı ile toplam piyasa değerinin yüzde 35’ini oluşturmuştur. (TBB, 2012). Aşağıda yer alan grafik 2’de banka bilançolarının bazı kalemlerinin GSYH’ya oranları görülmektedir. Bu verilerde göstermektedir ki; Türk bankacılık sektörünün toplam ekonomi içerisinde önemli bir yeri ve büyüklüğü vardır.

Grafik 2: Bankaların Seçilmiş Bilanço Kalemlerinin GSYH'ya Oranı(Yüzde)

Kaynak 3:TBB

Ekonominin büyük bir kısmını oluşturan finansal piyasalarda; güven ve istikrarın sağlanması, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalıştırılması, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması ve mali sektörün geliştirilmesi finansal sistemin işlerliği

açısından büyük önem arz etmektedir (Bilgin, 2010). Finansal sistemin önemli bir parçası olan bankaların işlerliğini sağlayan unsurların başında nitelikli finansal bilgi gelmektedir. Bankaların kullandıkları finansal bilginin nitelikli olmasını sağlayan ise muhasebe bilgi sistemidir. Bankacılık sektörünün ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda oluşturulacak bir muhasebe bilgi sistemi finansal sistemin işlerliğini ve işlevselliğini artıracaktır. Bu nedenle bankacılık sektörünün muhasebe eğitiminden beklentileri önem arz etmektedir.

Muhasebe Eğitimi

Genel olarak muhasebe eğitimiyle ilgili literatüre bakıldığında; Adler (1999), muhasebe eğitimin geliştirilmesine yönelik olarak etkin öğretme ve öğrenmeye yönelik konulara önem verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Kelly vd. (1999) ise eğitimcilerin, toplumun gelişmesine katkı sağlayabilecek, gerekli uyum sağlayabilme yeteneğine sahip ve “nasıl öğrenilmesi gerektiğini öğrenmiş” mezunlar yetiştirilmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. Bazı ülkelerin muhasebe eğitimlerini karşılaştıran Wijewardena ve Cooray (1995), yaptıkları çalışmada; Avustralya’da finansal muhasebe eğitimi üzerine ağırlık verilirken Japonya’daki eğitimde yönetim muhasebesine ağırlık verildiği sonucuna ulaşmıştır. Stolowy ve Tenenhaus (1998) Avrupa ülkeleri arasındaki farklılıkların ve çokuluslu şirketlerin muhasebe boyutlarının dikkate alınarak muhasebe eğitiminde kullanılmasının etkili olacağı yönünde sonuçlara ulaşmıştır. Finansal muhasebe eğitiminin geliştirilmesi amacıyla Beattie & Jones (1993) ve Volmer (1993) tarafından yapılan çalışmalarda ise görsel bilgilerin, metinsel bilgilerden daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Ünal ve Doğanay, 2008).

Muhasebe eğitiminin, sektörlerin ihtiyaçlarını karşılamasına yönelik olarak ise gerek yurtiçi gerekse yurtdışında yapılan birçok çalışma bulunmaktadır. Çalışmalar genel olarak; muhasebe derslerine, öğretim elemanlarına ya da öğrencilere ilişkin yapılmaktadır. Derslere ilişkin yapılan çalışmalar da müfredat geliştirme, ders geliştirme ve derslerin sunumu, pedagojik araçlar ve fakülte kariyeri ile ilgili olduğu görülmektedir (Ünal ve Doğanay, 2008).

Son zamanlarda yapılan en dikkat çeken çalışmalardan birisi Zaif ve Ayanoğlu tarafından (2007) yapılmıştır. Yazarlar bu çalışmada; muhasebe eğitiminde kalitenin artırılması ve ders programlarının önemine vurgu yapmışlar ve çalışmalarının sonucu olarak muhasebe mesleğinin gerektirdiği bilgi ve becerinin kazandırılması amacı ile bazı derslerin programlarda mutlaka yer almasının gerekliliğini vurgulamışlardır. Ancak çalışmalarının diğer bir sonucu da gerekli görülen bu derslerin çoğuna ders programlarında zaten yer verilmiş olmasıdır. Yazarlara göre buradaki sorun; muhasebe derslerinin toplam işletme bölümü dersleri içerisindeki ağırlığının yalnızca % 14 olması nedeniyle uygulamanın gereksinimlerini ve Muhasebe Eğitim Standartlarının önerilerini karşılamada yetersiz kalmasıdır.

Muhasebe ders içeriklerine ilişkin Çürük ve Doğan (2002) tarafında yapılan çalışmada, muhasebe ders ve içeriklerinin üniversite-sanayi işbirliğiyle belirlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmaya göre işletme yöneticilerinin %94’ü üniversitelerle işbirliğinin yapılması yönünde görüş bildirmiştir. Başka bir çalışma da Korukçuoğlu (1998) tarafından yapılmış ve benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Sektörlerin muhasebe eğitiminden beklentilerini tespit etmeye yönelik birçok çalışma yapılmıştır. Uyar ve Yelgen (2012) tarafından yapılan konaklama sektörünün muhasebe eğitiminden beklentileriyle ilgili çalışmada muhasebe derslerinin içeriği belirlenirken, konaklama işletmelerinin taleplerinin dikkate alınmasını, turizm sektörü

uygulanmasına yönelik mesleki derslerin fazlaştırılmasını ve turizm sektöründe muhasebe departmanında potansiyel eleman eksikliğini tespit etmişlerdir. Üretim işletmelerinin muhasebe eğitiminden beklentilerini tespit etmeye yönelik Utku (2010) tarafından yapılan çalışmada ise muhasebe eğitimiyle ilgili en önemli unsur muhasebe derslerinde uygulamalı derslerinin eksikliği olduğu ortaya konmuştur. Lojistik sektörüyle ilgili Tokay vd.(2010) tarafından yapılan çalışmada ise lisans eğitiminde verilen temel düzeyde muhasebe eğitiminin lojistik sektörü açısından yeterli olmadığı ve maliyet ve yönetim muhasebesi dersinin çok daha yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Uzun ve Argüden (2010) tarafından yapılan iç denetim ile ilgili çalışmada ise muhasebe eğitimi; muhasebe denetimi, iç denetim ve iç denetim mesleği için çok önemli olan sosyoloji, psikoloji ve iletişim becerileri gibi konulara ağırlık verilmesinin gerekliliği belirtilmiştir. Ayrıca bu çalışmada yazarlar, uygulamacıların lisans derslerine davet edilesinin uygulama ile teorinin arasında yer alan farklılığın giderilmesi açısından büyük önem taşıdığını tespit etmişlerdir.

Acar ve Aktaş (2010) tarafından yapılan çalışma ise literatüre farklı bir katkı yapmıştır. Bu çalışmada yazarlar, LOGO Unity ERP yazılımının; işletmelerin maliyet muhasebesinin tutulduğu bölümde çalışabilecek nitelikte, uygulama bilgileri ile donatılmış, hem teorik hem de uygulama bilgisini pekiştirmiş, piyasanın istediği niteliklere sahip öğrencilerin yetiştirilmesine, muhasebe eğitiminin tüm bileşenlerinin yani öğrenci- öğretim üyesi- ders içeriği ve materyallerinin uyumlu bir biçimde bütünleştirilmesine, öğrencilerin işletmelerde karşılaşılabilecek çeşitli durumlara hazırlıklı olmasına imkân veren ve teorik dersleri takviye edecek bir ek uygulama dersi olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Bankacılık sektörünün muhasebe eğitiminden beklentileriyle ilgili olarak en kapsamlı çalışma ise İbiş ve Çelikdemir (2011) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmaya göre; genel muhasebe, banka muhasebesi, banka tekdüzen hesap planı, vergi mevzuatı ve işlemleri, ms/office programları, kredilendirme süreci, değerlendirme işlemleri, vergi beyannamesi ve sigorta bildirgeleri ile diğer ilgili kurul ve kuruluşlara verilen raporların hazırlanması, kayıt araçlarını tanınması, banka hukuku ve Türkiye finansal raporlama standartları (TFRS) konularının bankacılık sektörü açısından önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine bu çalışmaya göre; bankacılık sektörü-üniversite işbirliğiyle; eğitimlerin verilmesi, öğrencilere staj imkanı sağlanması, muhasebe ile ilgili ortak seminer ve sempozyum düzenlenmesi, sertifika programları ve kariyer günleri düzenlenmesinin yararlı olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bu çalışmaya göre teori ve uygulama arasındaki farklılıkların staj sayesinde giderilebileceği, muhasebe eğitimlerinin teorik eğitimin yanında pratik eğitimin de önemli olduğu dolayısıyla bankacılıkla ilgili muhasebe eğitimlerinin akademisyen ve bankacıların yapacakları yakın bir işbirliğiyle verilmesi yararlı olacağı tespit edilmiştir.

Ülkemizde bankacılık sektörüne ilişkin muhasebe eğitimleri yükseköğretim seviyesinde; ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitimlerde verilmektedir. Ancak, bu programlar genel ve özel olarak bankacılık sektörünün ihtiyacını tam olarak karşılayamamaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma kapsamında yapılan araştırmanın amacı, finansal sistem içerisinde önemli bir yeri olan bankacılık sektörünün, lisans düzeyindeki muhasebe eğitiminden beklentilerinin ortaya konmasıdır. Bankalarda görev yapan üst düzey çalışanlarının,

muhasebe grubu derslerinden hangi konulara önem verdiğinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Araştırma kapsamında, bankaların seçilmesindeki temel hedef; finansal sistem içerisinde önemli bir konuma sahip olmasıdır. Bu nedenle, finansal bilgilerin yoğunluklu olarak kullanıldığı bankalarda görev yapan, muhasebe bilgisini kullanan üst düzey çalışanlar hedef kitle olarak belirlenmiştir. Araştırmanın amacına uygun olarak bankalarda çalışanların değerlendirmelerine yer verilmiştir.

Bu çalışma kapsamında Türkiye’de faaliyet gösteren; mevduat, yatırım ve kalkınma ile katılım bankalarında çalışan üst düzey çalışanlarına, elektronik ortamda ve yüz yüze görüşme yöntemiyle anket uygulanmıştır. Banka çalışanlarında 298 kişinin katılımı sağlanmıştır.

Tablo 2: Katılımcıların Cinsiyet Durumu

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Kadın	92	30,9	31,6	31,6
Erkek	199	66,8	68,4	100,0
Total	291	97,7	100,0	
Kayıp	7	2,3		
Toplam	298	100,0		

Tablo 2’de görüldüğü gibi katılımcıların %68,4’ünün erkek; %31,6’sının kadın olduğu görülmektedir. Katılımcıların mezun oldukları bölümlere bakıldığında ise ağırlıklı olarak işletme ve iktisat bölümleri olduğunu tablo 3’de görmekteyiz. Bankacılık bölümlerinden mezun, çalışan sayısının az olması sektör açısından önemli bir eksiklik meydana getirmektedir. Bankacılık eğitiminin yakın zamana kadar Türkiye genelinde meslek yüksekokulları ile yüksekokullarda verilmesi, üst düzey bankacıların genel olarak işletme, iktisat gibi bölümlerden seçildiği kanısına varılmaktadır.

Tablo 3: Katılımcıların Mezun Oldukları Bölümler

Mezun olunan bölüm		Mevduat Bankası	Yatırım ve Kalkınma Bankası	Katılım Bankası	Toplam
Bankacılık	Sayı	8	3	0	11
	Yüzde	72,7%	27,3%	,0%	100,0%
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	Sayı	10	1	0	11
	Yüzde	90,9%	9,1%	,0%	100,0%
İktisat	Sayı	56	7	7	70
	Yüzde	80,0%	10,0%	10,0%	100,0%
İşletme	Sayı	73	21	14	108
	Yüzde	67,6%	19,4%	13,0%	100,0%
Kamu Yönetimi	Sayı	16	0	3	19
	Yüzde	84,2%	,0%	15,8%	100,0%
Maliye	Sayı	22	4	2	28
	Yüzde	78,6%	14,3%	7,1%	100,0%
Diğer	Sayı	185	36	26	247
	Yüzde	74,9%	14,6%	10,5%	100,0%

Katılımcıların eğitim durumlarına baktığımızda ise %81,9'unun lisans, %18,1'inin lisansüstü mezunu olduğunu tablo 4'de görmekteyiz.

Tablo 4: Katılımcıların Eğitim Durumu

Eğitim durumu	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Lisans	244	81,9	81,9	81,9
Lisansüstü	54	18,1	18,1	100,0
Toplam	298	100,0	100,0	

Katılımcıların çalıştıkları banka türlerinde ağırlığın mevduat bankasında olduğu görülmektedir. Ankete katılım, %74,2 oranında mevduat bankasında çalışanlardan olmuştur (Tablo 5). Türkiye'de faaliyet gösteren bankalar dikkate alındığında bu sonucun normal olduğu herkes tarafında kabul edilecek bir durumdur.

Tablo 5: Katılımcıların Çalıştıkları Banka Türü

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Mevduat Bankası	219	73,5	74,2	74,2
Yatırım ve Kalkınma Bankası	42	14,1	14,2	88,5
Katılım Bankası	34	11,4	11,5	100,0
Toplam	295	99,0	100,0	
Kayıp	3	1,0		
Toplam	298	100,0		

Araştırma kapsamında katılımcılara yöneltilen sorulardan elde edilen verilerin değerlendirilmesi SPSS 19.0 programı ile yapılmıştır. Araştırma kapsamında katılımcılara yöneltilen soruların birbirleriyle tutarlığını ve benzerliğini belirlemek amacıyla güvenilirlik analizi yapılmıştır. Sosyal bilimler alanında anket tarzında yapılan çalışmaların güvenilirliğinin ölçülmesinde yaygın şekilde Cronbach Alfa değeri kullanılmaktadır. Bunun nedeni, Cronbach Alfa değeri veya Alfa katsayısının güvenilirlik düzeyini yansıtmada güçlü bir araç olmasıdır. Bu çalışma için Cronbach Alfa değeri %91 olarak bulunmuştur (Tablo 6). Bu oran çalışmada kullanılan anketin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir.

Tablo 6: Güvenilirlik Analizi

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items
,917	,919

Araştırmanın Sonuçları

Bankacılık sektörünün muhasebe eğitiminden beklentilerini ölçmeyi amaçladığımız bu çalışmada öncelikle katılımcılara lisans eğitiminde okutulan muhasebe grubu derslerinin önem derecesi ile ilgili sorular sorulmuştur. Bankacıların muhasebe grubu derslerinden hangilerini daha önemli buldukları, önem derecesi sırasına göre tablo 7'de görülmektedir. Tablo 7 ve grafik 1'de görüldüğü gibi finansal tablolar analizi dersi bankacılar tarafından en fazla önemli görülen ders olarak karşımıza çıkmaktadır. Bankaların temel görevleri arasında yer alan kredi verme işinin önemli bir

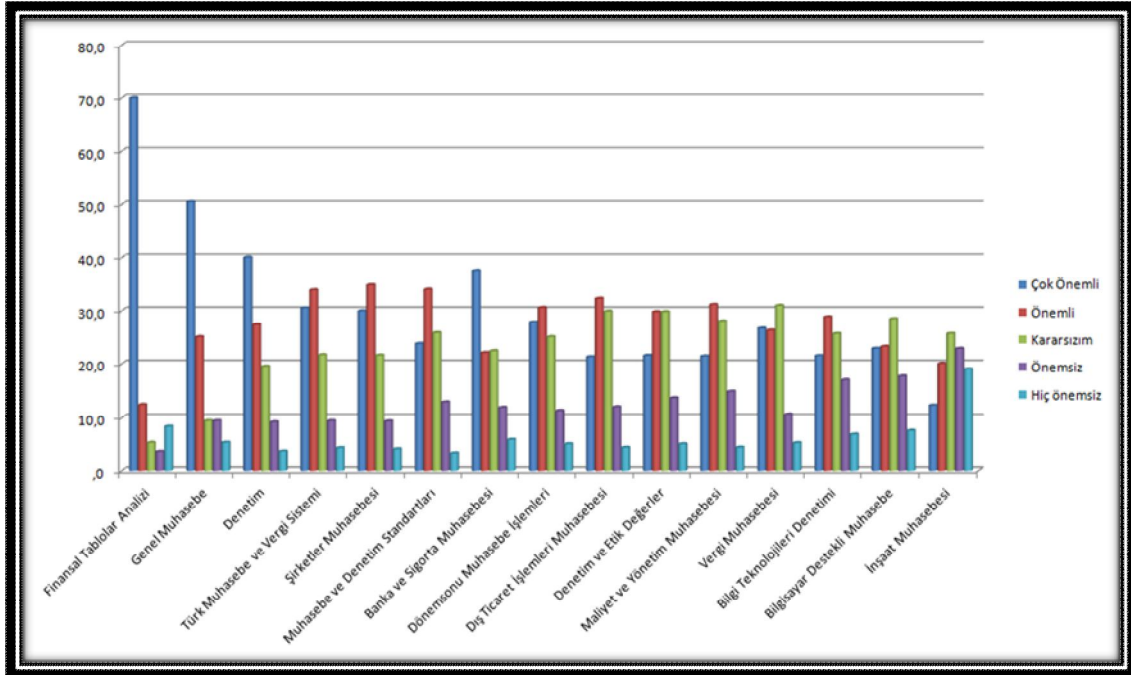

parçasını oluşturan kredi analizinde kullanılan bu dersin çok önemli olarak görülmesi normal karşılanacak bir durumdur. Finansal tablolar analizinden sonra önemli görülen dersler sırasıyla; genel muhasebe, denetim, Türk muhasebe ve vergi sistemi, şirketler muhasebesi, muhasebe ve denetim standartları ve banka ve sigorta muhasebesidir.

Tablo 7: Muhasebe Grubu Derslerinin Önem Derecesi

Finansal Tablolar Analizi	1283
Genel Muhasebe	1197
Denetim	1141
Türk Muhasebe ve Vergi Sistemi	1111
Şirketler Muhasebesi	1082
Muhasebe ve Denetim Standartları	1064
Banka ve Sigorta Muhasebesi	1064
Dönemsonu Muhasebe İşlemleri	1061
Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi	1030
Denetim ve Etik Değerler	1019
Maliyet ve Yönetim Muhasebesi	1012
Vergi Muhasebesi	1007
Bilgi Teknolojileri Denetimi	982
Bilgisayar Destekli Muhasebe	968
İnşaat Muhasebesi	806

Dış ticaret işlemleri muhasebesi, denetim ve etik değerler, maliyet ve yönetim muhasebesi, vergi muhasebesi, bilgi teknolojileri denetimi, bilgisayar destekli muhasebe ve inşaat muhasebesi dersleri katılımcılar tarafından nispi bir öneme sahip olduğu belirtilmiştir. Bu derslerle ilgili olarak gerekli gözden geçirilmeler yapılmalı ve bankacılık için özellik ve önem arz eden konular müfredata dâhil edilmelidir.

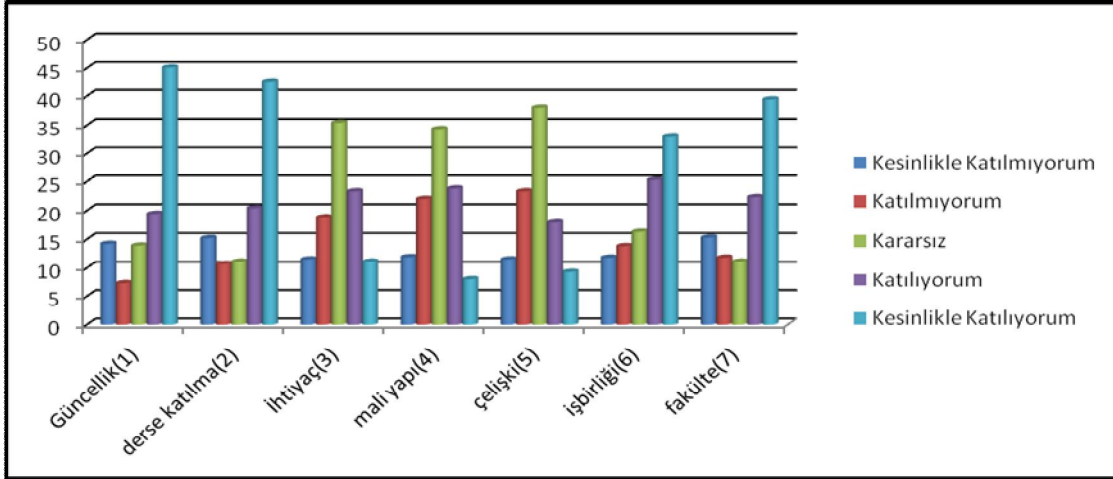
Grafik 3: Muhasebe Grubu Dersleri Önemlilik Durumu

Katılımcıların beklentilerini tespit etmeye yönelik ikinci tür sorular muhasebe grubu ders içerikleriyle ilgilidir. Bankacıların muhasebe grubu ders içeriklerinin banka uygulamalarıyla ilişkisini ve güncelliğini tespit etmeye çalıştığımız bu kısımda katılımcılara tablo 8’de yer alan çeşitli sorular sorulmuştur.

Tablo 8 Muhasebe Grubu Ders İçeriklerinin Değerlendirilmesi

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsız	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	%	%	%	%	%
Muhasebe grubu derslerinde güncel konular ve uygulamalar yeterli ölçüde ele alınmalıdır.	14,2	7,3	13,9	19,4	45,1
Muhasebe grubu derslerinde banka uygulamalarının anlaşılması açısından uzman bankacıların derse katılması sağlanmalıdır.	15,2	10,7	11,1	20,4	42,6
Muhasebe grubu dersleri bankacıların ihtiyaçlarını karşılamaktadır.	11,5	18,8	35,4	23,3	11,1
Kredi analizinde; incelenen şirketlerin mali yapısının anlaşılması açısından muhasebe grubu dersleri yeterlidir.	11,9	22,0	34,3	23,8	8,0
Muhasebe grubu dersleri ile bankacılık uygulamaları arasında çelişkiler bulunmaktadır.	11,5	23,3	38,0	17,9	9,3
Muhasebe grubu dersleri ve içerikleri, üniversite ile bankaların işbirliğiyle belirlenmelidir.	11,8	13,8	16,3	25,3	32,9
Bankacılıkla ilgili fakülteler kurulmalıdır.	15,3	11,8	11,1	22,3	39,4

Tablo 8 ve grafik 4’de görüleceği gibi katılımcıların en fazla önem verdikleri yargılar; “Muhasebe grubu derslerinde güncel konular ve uygulamalar yeterli ölçüde ele alınmalıdır” ile “Muhasebe grubu derslerinde banka uygulamalarının anlaşılması açısından uzman bankacıların derse katılması sağlanmalıdır” ifadeleridir. Bu yargılardan sonra “Muhasebe grubu dersleri ve içerikleri, üniversite ile bankaların işbirliğiyle belirlenmelidir” ifadesine de katılımcıların büyük bir kısmı olumlu görüş bildirmiştir. “Bankacılıkla ilgili fakülteler kurulmalıdır” ifadesine de katılımcıların büyük bir çoğunluğu kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir.

Grafik 4 Muhasebe Grubu Ders İçeriklerinin Değerlendirilmesi

- (1) Muhasebe grubu derslerinde güncel konular ve uygulamalar yeterli ölçüde ele alınmalıdır.
- (2) Muhasebe grubu derslerinde banka uygulamalarının anlaşılması açısından uzman bankacıların derse katılması sağlanmalıdır.
- (3) Muhasebe grubu dersleri bankacıların ihtiyaçlarını karşılamaktadır.
- (4) Kredi analizinde; incelenen şirketlerin mali yapısının anlaşılması açısından muhasebe grubu dersleri yeterlidir.
- (5) Muhasebe grubu dersleri ile bankacılık uygulamaları arasında çelişkiler bulunmaktadır.
- (6) Muhasebe grubu dersleri ve içerikleri, üniversite ile bankaların işbirliğiyle belirlenmelidir.
- (7) Bankacılıkla ilgili fakülteler kurulmalıdır.

“Muhasebe grubu dersleri bankacıların ihtiyaçlarını karşılamaktadır”, “Kredi analizinde; incelenen şirketlerin mali yapısının anlaşılması açısından muhasebe grubu dersleri yeterlidir” ve “Muhasebe grubu dersleri ile bankacılık uygulamaları arasında çelişkiler bulunmaktadır” şeklinde ifadeler katılımcılar ağırlıklı olarak kararsız kalmışlardır.

Sonuç

Bu çalışmayla finansal sistemin sacayağını oluşturan unsurlardan birisi olan bankacılık sektörünün muhasebe eğitiminden beklentileri ölçülmeye çalışılmış ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Muhasebe grubu derslerinin önemlilik durumları bankalar ve bankacılar açısından araştırılmış ve önem sırasına göre; finansal tablolar analizi, genel muhasebe, denetim, Türk muhasebe ve vergi sistemi, şirketler muhasebesi, muhasebe ve denetim standartları ve banka ve sigorta muhasebesi dersleri en önemli dersler olarak tespit edilmiştir. Bankacıların hem ticari ilişki içerisinde oldukları şirketleri değerlendirme hem de kendi finansal tabloları ve faaliyet etkinliklerini değerlendirmesi açısından önemlilik derecesi yüksek çıkan bu derslere hem müfredatta hem de uygulamada daha fazla ağırlık verilmelidir.

Bankacıların muhasebe grubu ders içeriklerinin banka uygulamalarıyla ilişkisini ve güncelliğini tespit etmeye çalıştığımız kısımda ise güncel konular ve uygulamaların

yeterli ölçüde ele alınması, uzman bankacıların derse katılması ve muhasebe derslerinin ve içeriklerinin üniversite ile bankaların işbirliğiyle belirlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Modern bankacılığın gereği olarak güncel konulara ve uygulamalara lisans eğitiminde yer verilmesi finansal piyasalar ve finansal sistem açısından çok büyük bir öneme sahiptir. Finansal ve ekonomik gelişmelerin muhasebe grubu derslerine yansıtılması bankaların işlevselliğini artıracak ve daha etkin faaliyet yürütmesini sağlayacaktır. Bununla birlikte uzman bankacıların lisans derslerine katılmalarının sağlanması da muhasebe eğitimi alan öğrencilerin teori ile pratiği eşzamanlı olarak görmesi açısından önemlidir. Uygulamanın nasıl yapıldığını öğrenen öğrencinin özgüveni artacak ve daha başarılı olacaktır. Hızla gelişen finansal sisteme birçok yeni konu ve kavram girmektedir. On yıl öncesine kadar çok nadir kullanılan türev ürünler, ipotekli konut finansmanı (mortgage) gibi kavramlar günümüzde sıklıkla kullanılır hale gelmiş ve finansal sistemin önemli bir parçasını oluşturmuştur. Literatüre giren bu ve benzeri yeni kavramların muhasebe grubu ders içeriklerine yansıtılması ve ağırlığını tam olarak belirlenebilmesi ancak üniversite-bankacılık sektörü işbirliği ile mümkün olabilecektir.

Bankacılıkla ilgili fakülteler kurulması bankacılar tarafından istenen bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Tablo 3’de de görüldüğü gibi bankalarda çalışanların çok az bir kısmını(%3,6) bankacılık bölümü mezunları oluşturmaktadır. Bankacılık fakültesi kurulması durumunda daha fazla tercih edilen bir bölüm olacak ve hem kaliteli hem de bankacılık bilgisi ile donanımlı bankacılar yetiştirilecektir.

Muhasebe grubu derslerinin bankacıların ihtiyaçlarını tam olarak karşılamadığı, bankacılar kredi taleplerini değerlendirmede muhasebe grubu dersleri tam olarak yeterli olmadığı ve muhasebe grubu dersleri ile bankacılık uygulamaları arasında çelişkiler olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Önceki yıllarda yapılan çalışmalarda uygulama ile teori arasında farklılıklar olduğu belirtilmekteydi. Son yıllarda muhasebe eğitiminin geliştirilmesi ve yeniden düzenlenmesi ile ilgili çalışmaların faydasının ortaya çıktığını görmekteyiz. Bu çalışma ile uygulama ile teori arasında artık tam bir farklılık olmadığını en azından kararsız kalındığını görmekteyiz.

Kaynakça

- Aktaş R., Acar, V., (2010). "Üretim İşlevi ve Maliyet Muhasebesi Etkileşiminde Maliyet Muhasebesi Eğitiminden Beklentiler: Uygulama Eğitimi Model Önerisi", Galatasaray Üniversitesi, XXIX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, 21-25 Nisan 2010 Alanya-Antalya.
- Arslan, R., Hotamışlı, M., (2007). "Türk Bankacılık Sisteminde Kurumsal Çevrenin Bankaların Yapı ve Uygulamaları Üzerinde Oluşturduğu Teşvik ve Kısıtlamalar", Celal Bayar Üniversitesi İİBF Yönetim ve Ekonomi Dergisi, Cilt: 14 Sayı: 1, 195-208.
- Babacan, A., (2012). "Türkiye Bankalar Birliği 55. Genel Kurul Toplantısı Açılış Konuşmaları", Bankacılar Dergisi, 23 (81) 4-20.
- BDDK, (2002), Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı Gelişme Raporu-(V).
- BDDK-1, (2010), Krizden İstikrara Türkiye Tecrübesi, Çalışma Tebliği, Gözden Geçirilmiş 3. Baskı.
- BDDK-2, (2010), Stratejik Plan 2010-2012.
- Bilgin, T., (2010), <http://www.halkbank.com.tr/investment/investment.asp?type=3&date=20100510113542>, Erişim Tarihi: 14/07/2013.
- Coşkun, N.M., Ardor, H.N., Çermikli, A.H., Eruygur, H.O., Öztürk, F., Tokatlıoğlu, İ., Aykaç, G., Dağlaroğlu, T., (2012). Türkiye'de Bankacılık Sektörü Piyasa Yapısı, Firma Davranışları ve Rekabet Analizi, TBB Yayın No:280.
- Çürük, T., Doğan, Z., (2002). "Muhasebe Ders ve İçeriklerinin Verilme Düzeyleri Konusunda İşletmelerin Üniversitelerden Taleplerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma", Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Dergisi , 17 (1), 107-126.
- Korukçuoğlu, A., (1998). "İşletmelerde Muhasebe Eğitimi ve Üniversitelerle İşbirliği", Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Dergisi , 13 (2), 13-24.
- Öncü, S., Aktaş, H., (2004). "Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları", XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, 19-23 Mayıs, Antalya.
- Takan, M., Boyacıoğlu M., A., (2011). Bankacılık Teori Uygulama ve Yöntem, Nobel Yayınevi, 4. Basım, Ankara.
- TBB, (2012), İstatistikî Raporlar, İMKB'de İşlem Gören Mevduat Bankaları, http://www.tbb.org.tr/tr/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/IMKB_de_Islem_Goren_Mevduat_Bankalari_Toplu_Bilancosu__/1225 , Erişim Tarihi: 14/07/2013.
- Tokay, S., H., Deran, A., Arslan, S., (2010). "Lojistik Maliyet Yönetiminde İzlenebilecek Stratejiler ve Muhasebe Eğitiminden Beklentiler", Galatasaray Üniversitesi, XXIX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, 21-25 Nisan 2010 Alanya-Antalya.
- Utku, B., D., (2010). "Üretim İşletmeleri Açısından Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi ve Beklentilerin Analizi: Antalya Organize Sanayi Bölgesinde Bir Araştırma", Galatasaray Üniversitesi, XXIX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, 21-25 Nisan 2010 Alanya-Antalya.
- Uyar, S., Yelgen, E., (2012). "Konaklama İşletmelerinin Muhasebe Eğitiminden Beklentileri", Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 14, Sayı:2, 327-348.

- Uzun, A., K., Argüden, A., E., (2010). “İç Denetim Mesleğinin Akademik Eğitimden Beklentileri, Mesleki Akademik Gelişim İçin Öneriler”, Galatasaray Üniversitesi, XXIX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, 21-25 Nisan 2010 Alanya-Antalya.
- Ünal, O., Doğanay, M., (2008). “Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitiminin Düzenleyici-Denetleyici Kamu Kuruluşları Açısından Değerlendirilmesi”, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, 26, 127-152.
- Zaif, F., Ayanoglu, Y., (2007). “The Importance of Education Programs in Improving The Quality of Education: An Empirical Analyze in Turkey”, GÜ İİBF Dergisi, 9/1, 115-136.

The Expectations of Banking Sector from Accounting Education

Orhan ÜNAL

Gazi University

Collage of Banking and Insurance, Ankara, Turkey

ounal@gazi.edu.tr

Introduction

Banking is inarguably an important factor in both Turkey's and world's economies. Crises in financial markets proved the importance of accounting knowledge in the banking sector. Effective use of this knowledge by employees in the banking sector can prevent potential crises or reduce their effects. To add more, in areas where accounting knowledge is used extensively, the need for accounting knowledge should be met and appropriate solutions must be developed in Turkey. Especially it is important that the needs of banks, which can be considered as locomotives in financial systems, are satisfied. The aim of this study is to present the opinions and expectations of banking sector employees in financial system on accounting education.

Aim of The Study

The aim of the study is to present the expectations of banking sector from undergraduate accounting education. The determination of measures that need to be taken to fulfill the expectations of employees working in top-end positions in banking sector from accounting education is aimed.

The Scope and Method of the Study

Main reason banks were selected for this study is their importance in the financial system. Consequently, top-end employees who use accounting knowledge in financial knowledge intensive banks are chosen as the target group. Parallel to the aim of the study, it consists of banking sector employees' assessments. As part of the study, top end-employees working in all of the banks operating in Turkey were surveyed online and face-to-face. During this survey, a total of 298 results were obtained.

SPSS 19.0 application was used to evaluate the results obtained from the questions in the survey. The coherence and similarity of the questions in the survey are measured by a test of reliability analysis. The results show an Alpha value of %91. This proves the survey used in this study is highly reliable.

Results

The importance of accounting courses are investigated from the point of view of banks and banking employees and in prioritized order: financial table analysis, general accounting, audit, Turkish accounting and tax system, corporate accounting, accounting and audit standards and insurance accounting are determined as the most important courses. The courses, which are important for banking employees to evaluate the corporations that they are in commercial relations and both their own financial tables and activity, need to be focused both on the curriculum and implementation.

In the part where we try to measure the relation of accounting courses with banking activities and its currency, the results suggest the current subjects and activities need to be taken in the account, expert banking employees should join classes and accounting courses and their contents should be decided by the university and banks working cooperatively. It is highly important that current subjects and applications are taken into account during undergraduate courses in terms of financial markets and financial system.

Establishment of banking related faculties, which is also a desire of banking employees is one of the findings. A small proportion (%3,6) of banking employees consist of banking department alumni. In case of establishment, a banking faculty will be chosen by prospective students and will also offer quality and knowledgeable employees to the banking sector.

The other result is as follows: accounting classes are not adequate in satisfying banking sector employees' needs, accounting classes are not sufficient in assessment of credit requests and there may be conflicts between accounting classes and banking applications.